

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Budżet konsumenta i podejmowanie decyzji prof. Piotr Banaszyk

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

30 listopada 2018 r.

Organizatorzy

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Plan

1. Ortodoksyjna teoria wyboru konsumenta,
2. Behawioralne argumenty krytyczne,
3. Neuronauka i jej wkład interpretacyjny.

Dochód konsumenta (Dk)

- Dk jest to całkowita kwota pieniędzy, jakimi konsument dysponuje w danym czasie i za które to pieniądze może nabywać dobra materialne i usługi zaspokajające jego potrzeby.
- Wg kodeksu cywilnego konsument to osoba fizyczna, która dokonuje z przedsiębiorcą czynności prawne niezwiązane z bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą.

Ograniczenia budżetowe

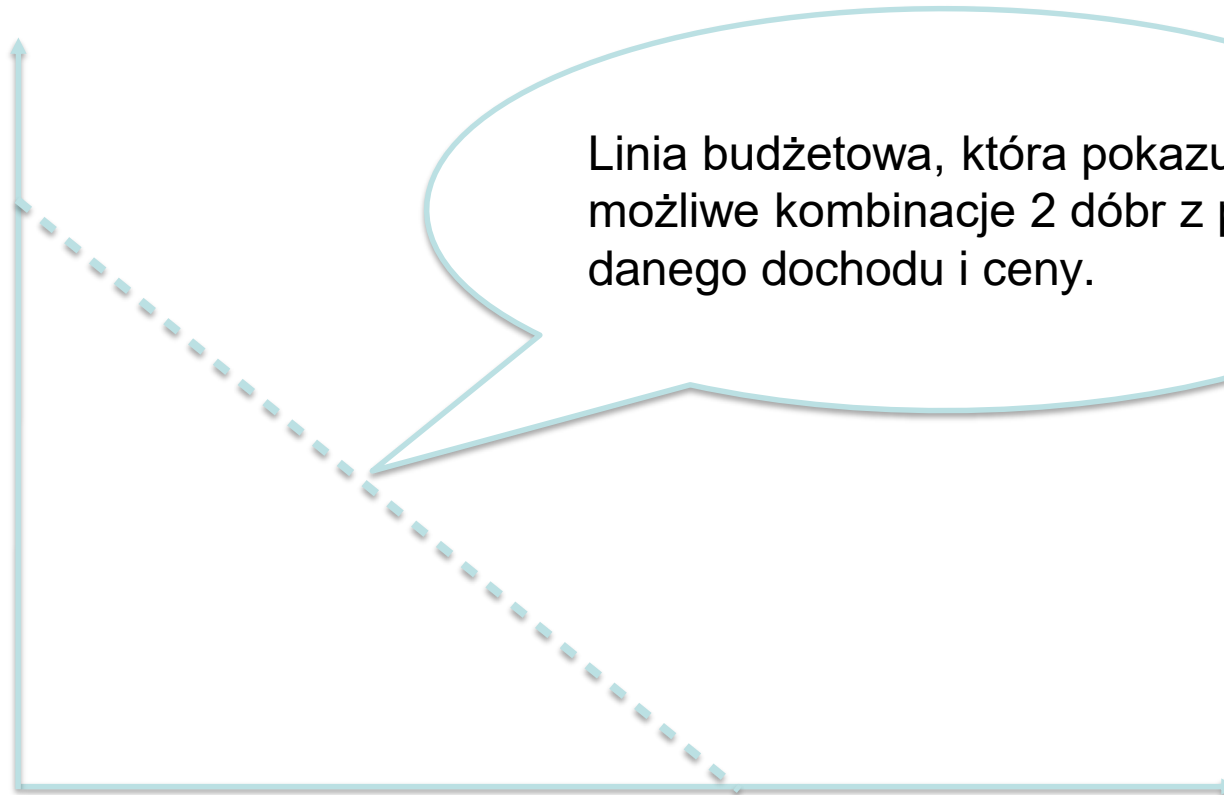
- Każdy konsument dąży do maksymalnego zaspokojenia swych potrzeb.
- Wielkość dochodu konsumenta zestawiona z poziomem cen na pożądaną przez niego dobra i usługi przesądza o jego możliwościach nabywczych.

Koszyki dóbr i usług (Kdu)

- Kdu są zbiorem wszystkich kombinacji tych dóbr i usług, które konsument może nabyć w ramach swych ograniczeń budżetowych.
- Np. konsument dysponuje dochodem w wysokości 700 zł na tydzień. Ponieważ całodzienny posiłek kosztuje 100 zł, a np. bilet do teatru 70 zł, to może on albo codziennie jeść posiłek i nie iść do teatru, albo pójść na 10 spektakli i nic nie jeść. Między tymi skrajnościami jest wiele pośrednich możliwości.

Ilustracja graficzna

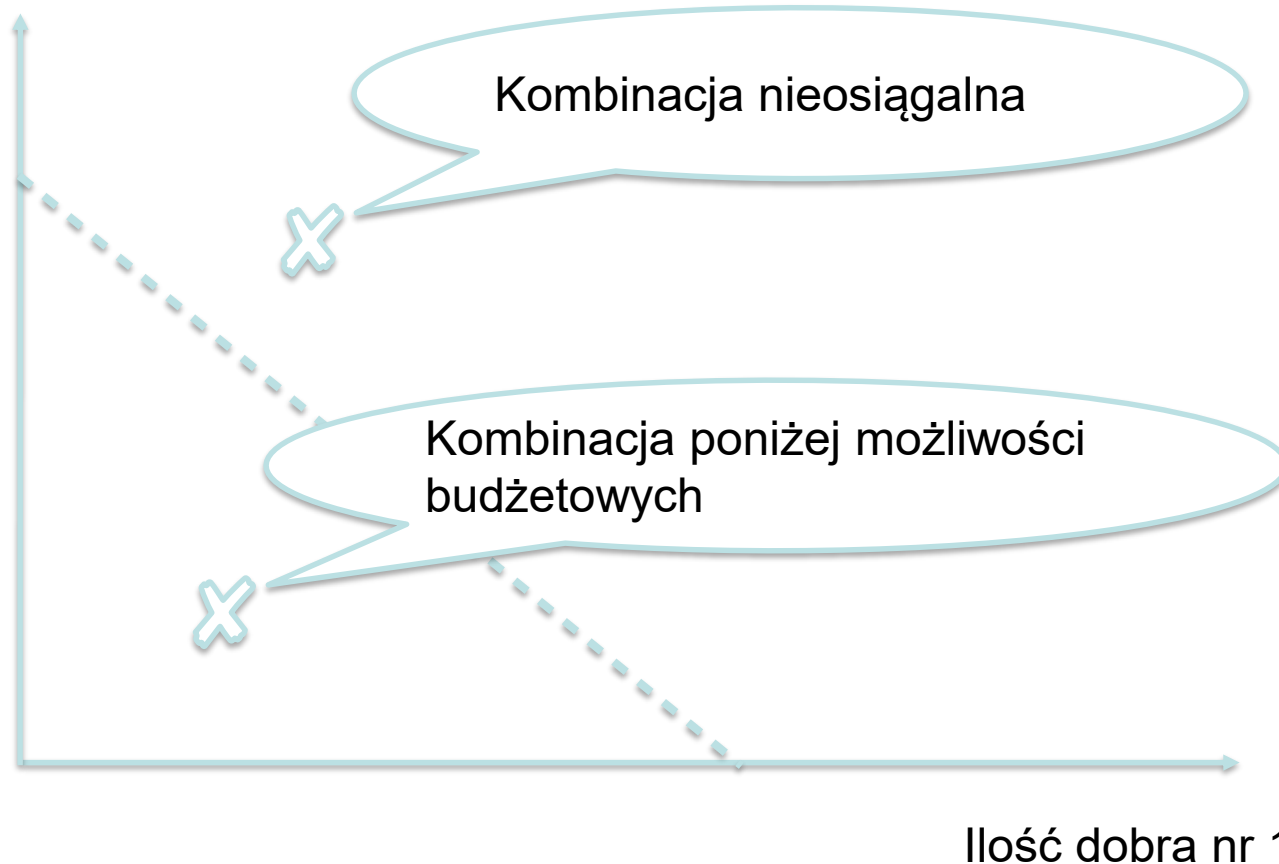
Ilość dobra nr 2

Ilość dobra nr 1

Ilustracja graficzna

Ilość dobra nr 2

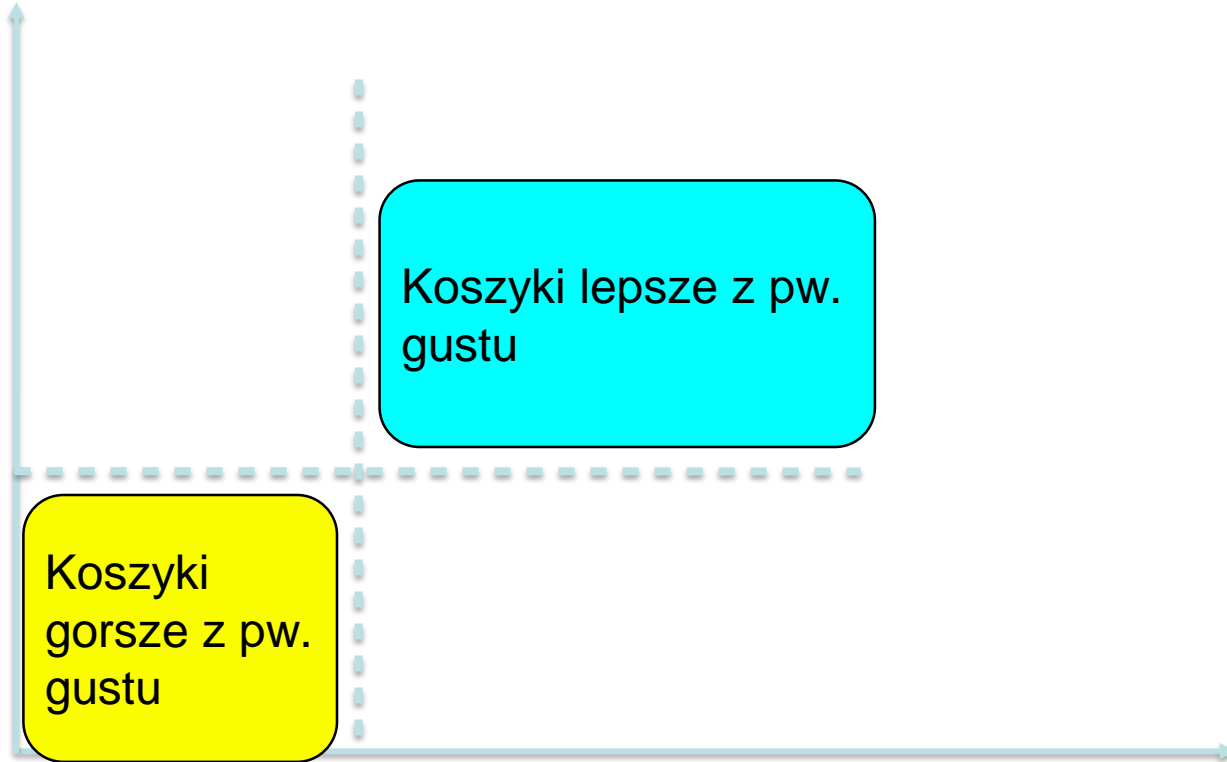
Gust konsumenta (Gk)

- Gk to indywidualna jego skłonność do preferowania konkretnej kombinacji koszyka dóbr i usług, które najlepiej zaspokajają jego potrzeby, czyli charakteryzują się z jego punktu widzenia największą użytecznością.

Preferencje konsumenta co do różnych koszyków dóbr i usług

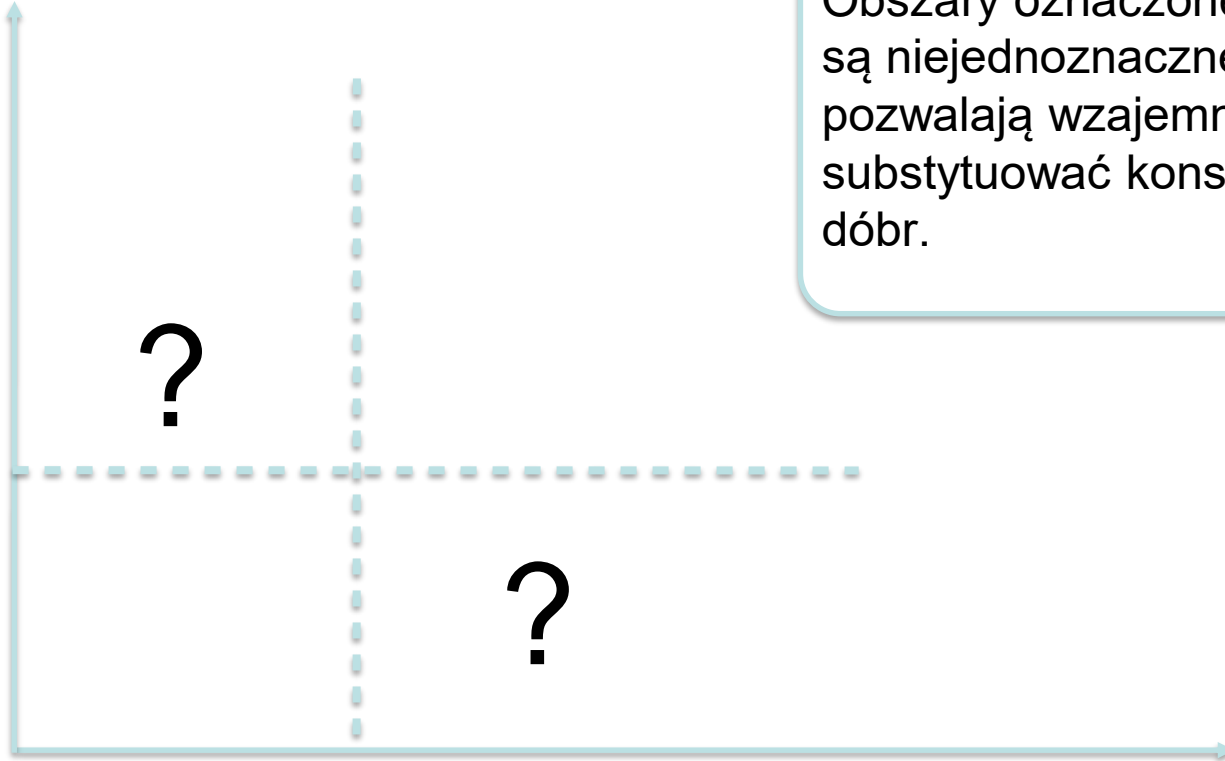
Ilość dobra nr 2

Ilość dobra nr 1

Preferencje konsumenta co do różnych koszyków dóbr i usług

Ilość dobra nr 2

Obszary oznaczone jako ?
są niejednoznaczne i
pozwalają wzajemnie
substituować konsumpcję
dóbr.

Ilość dobra nr 1

Krańcowa stopa substytucji (KSS)

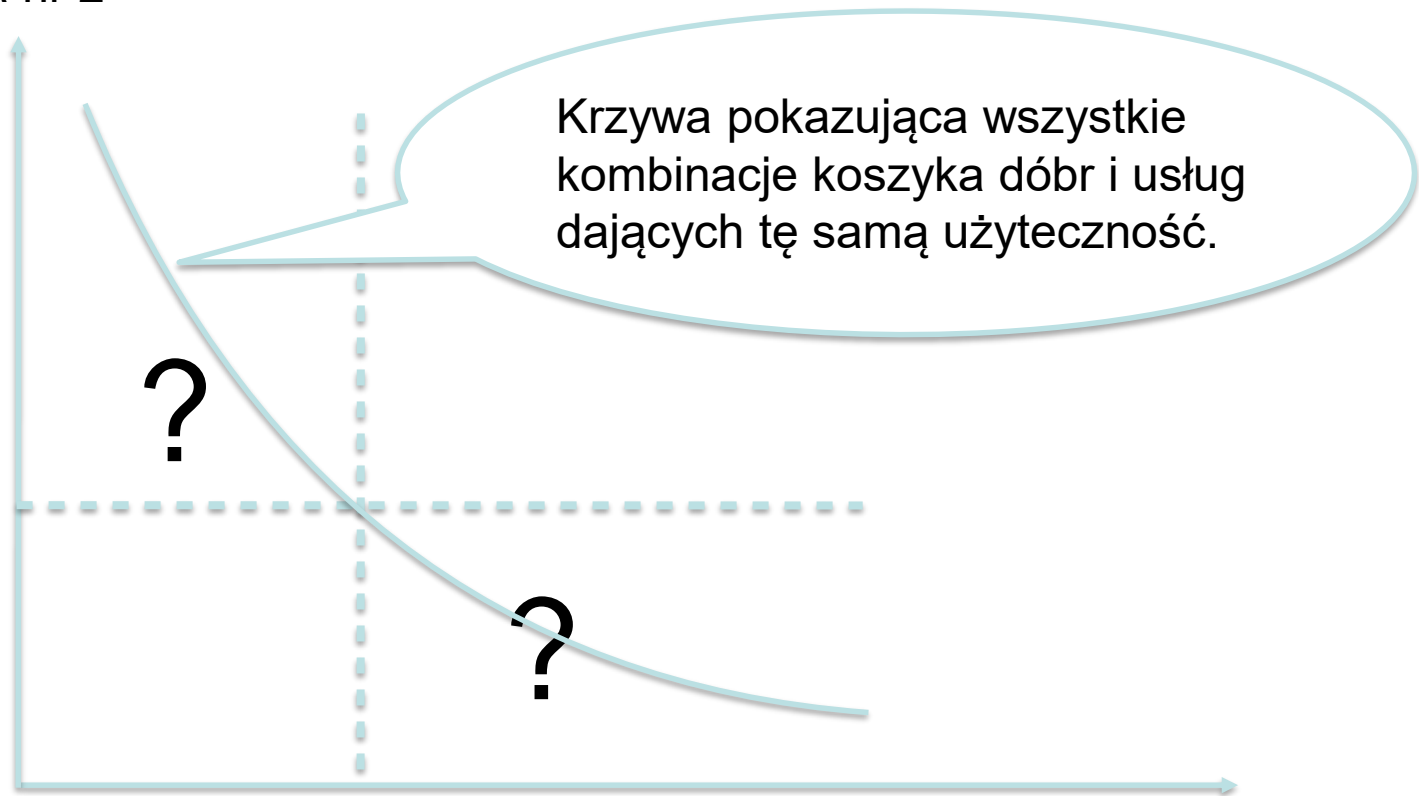
- KSS to liczba jednych dóbr, z których konsument musi zrezygnować, aby nabyć inne dobra nie zmieniając odczucia ich łącznej użyteczności.

Dotychczasowe wnioski

1. Każdy konsument dąży do uzyskania największej możliwej użyteczności z konsumowanych dóbr i usług w ramach swych ograniczeń budżetowych,
2. Każdy konsument potrafi określić swój gust, czyli wybrać preferowaną kombinację koszyka dóbr i usług,
3. Gusty każdego konsumenta spełniają prawo malejącej krańcowej użyteczności dóbr i usług.

Krzywa obojętności

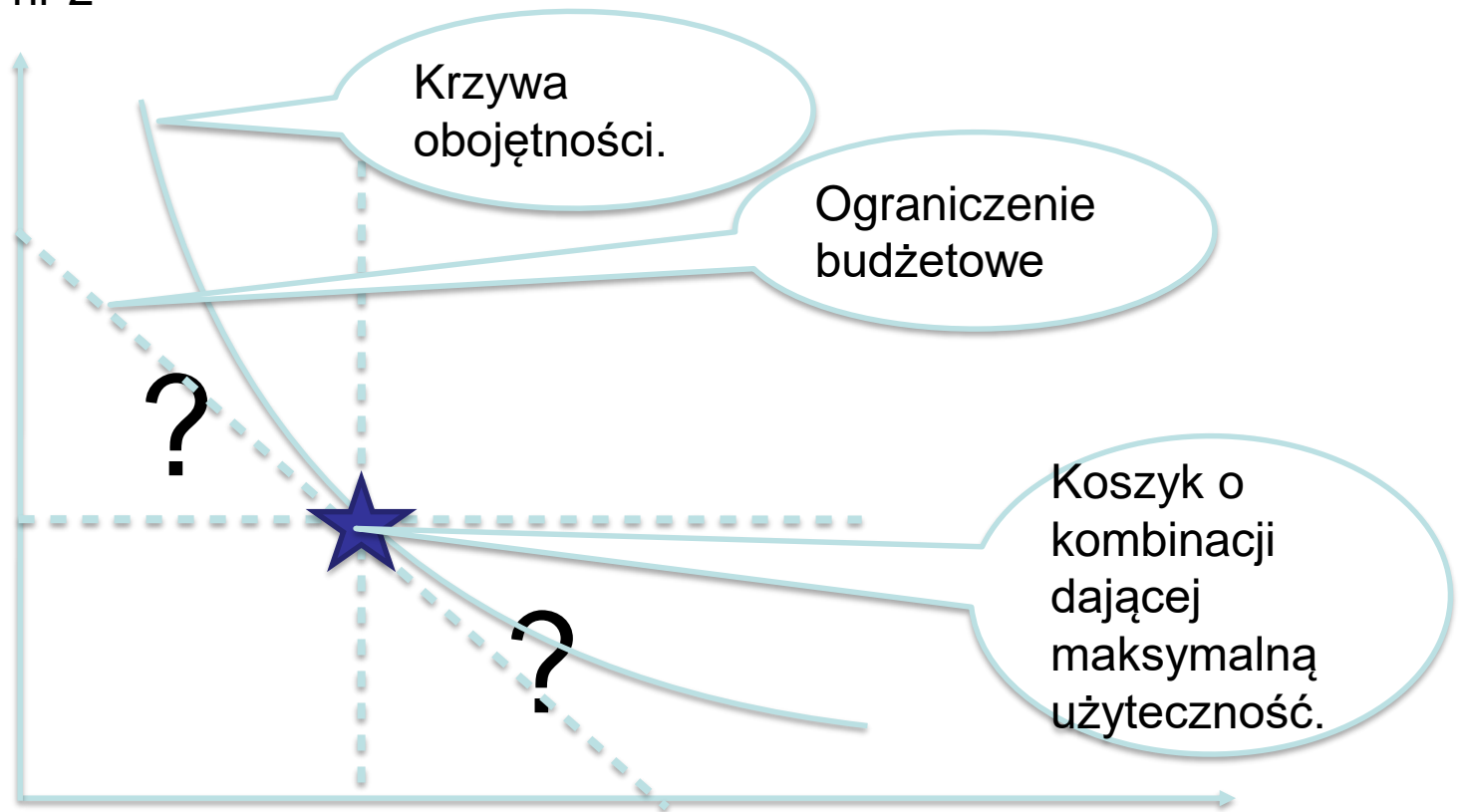
Ilość dobra nr 2

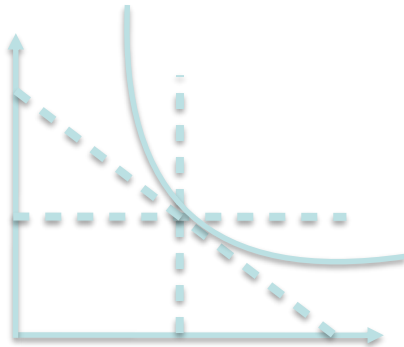
Ilość dobra nr 1

Wybór konsumenta

Ilość dobra nr 2

Ilość dobra nr 1

Zmiany

1. Jeśli wzrastają dochody konsumenta, to linia budżetowa przesuwana się na NE wykresu i konsument może nabyć więcej dóbr i usług,
2. Jeśli rosną ceny, to linia budżetowa przesuwana się na SW wykresu i konsument może nabyć mniej dóbr i usług,
3. Jeśli zmienia się gust konsumenta, to przesunięciu ulega krzywa obojętności.

Dotychczasowe obserwacje

1. Zaprezentowana teoria wyboru konsumenta jest składnikiem ekonomii ortodoksyjnej,
2. Obecnie coraz popularniejsza jest jednak heterodoksyjna ekonomia behawioralna.

EO vs. EB

- Ekonomia ortodoksyjna (EO) poszukuje optymalnego wyboru konsumenta w warunkach danych jego dochodu i gustów oraz poziomu cen na dobra i usługi.
- Ekonomia behawioralna (EB) skupia uwagę na procesie decyzyjnym konsumenta.

Proces decyzyjny konsumenta

- Decydent nie jest absolutnie racjonalny - jest racjonalny w stopniu ograniczonym

w konsekwencji

wybiera pierwszy koszyk, który spełnia jego oczekiwania co do użyteczności (nie jest to koszyk maksymalizujący użyteczność!).

Efekt rygla

- Konsument jest uwarunkowany kulturowo i historycznie, czyli przyzwyczajają się do osiągniętego poziomu konsumpcji

w konsekwencji

zmiany ograniczeń budżetowych i cen co najwyżej działają z opóźnieniem (konsument zadłuża się albo wydłuża okres użytkowania dóbr).

Neuroekonomia (NEU)

- NEU bada m.in. biologiczne uwarunkowania dokonywania wyborów ekonomicznych.
- W szczególności dotyczy to:
  - Wyborów w warunkach ryzyka i niepewności,
  - Podejmowania decyzji moralnych,
  - Podejmowania decyzji w warunkach odroczonej wzmocnień,
  - Podejmowania decyzji w kontekście społecznym.

Skracanie procesu decyzyjnego

1. W odniesieniu do decyzji powtarzalnych kalkulację zastępuje rutyna,
2. Pozytywne doświadczenie buduje lojalność konsumencką niezależnie od pojawiających się atrakcyjniejszych ofert,
3. Duże znaczenie posiada reklama.

Kategorie decyzji konsumenckich

- Decyzje nawykowe,
- Decyzje rozważne,
- Decyzje nierutynowe,
- Decyzje impulsowe.